

Ese de done ori in septemana: Jol-a si Dominec'a; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Table with 2 columns: 'Pretulu de prenumeratiune' and 'pentru Austria:' or 'pentru Romanii si strainetate:'. Rows include 'pe anu intregu', 'diuimate de anu', and 'patrariu'.

ALBINA

renumeratiuni se facu la toti dd corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresu si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditura; este vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publicu.

Pentru anucle si alte comunicatiuni de interesu privatu — se respunde cate 7 cr. de linie; repetiri e se facu cu pretiu scadutu. Pretiuu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune la „ALBINA.“

Incependu-se patrariulu alu IV, cu 1 octobre v. se deschide prenumeratiune noua.

Conditiumile de prenumeratiune sunt:

Table listing subscription rates: 'Pentru Austria pre unu anu 8 fl.', 'pentru Romanii si strainetate pre unu anu 12 fl.', 'pentru Romanii si strainetate pre diuimate de anu 6 fl.'.

Pesta, 17/29 septembrie 1869.

In lips'a dietei, guvernulu 'si manifeste existintia mai numai prin denumirile ce le publica in diurnalulu oficiale, si ici colé anca si cate prin unu comunicatu. Unulu din aceste comunicate gasi multa uimire: privesce pedepsele trupesci. In Satulu-Mare, unu bietu emancipatu fu osanditu la mai multe bate. Ministeriulu, interpelatu prin diaristica daca are cunoscintia de acestu casu? respunde organulu ofi. ca s'a facutu cercetare si ca tote s'au intemplatulu in ordinu prescria de lege, a fostu batutu caei legile sustienu anca pedeps'a trupesca pentru cei ce n'au calitatile de alegatoriu.

Diseramu ca acestu respunsu a ministeriului a sternitu uimire caei, desi partit'a guvernamentalu in ultimele si-dintie dietali n'a voitu se asculte propunerea deputatiloru natiunali si a stangei estreme d'a se sterge pedeps'a trupesca, totusi si-a aretatu displacerea pentru acestu soiu selbatecu de pedepse, ma Deak cerca se demustre chiar cumca s'a stersu dejá prin legi vechie. Éca inse acum, faptele ce se petrecu sub guvernulu deachistu, dederu de golu demonstra-tiunea lui Deak.

Preste Lait'a, dietele se ocupa de proiepte de legi pentru conducerea apei, pentru ordinea pescaritului, stirpirea insecteloru daunose agriculturii, conservarea paseriloru mici, si alte lucruri menunte ce cadu intru angust'a suera de autonomia a acestoru diete. O singura cercustantia merita s'o accentuamu si adeca guvernulu din Viena scrisu dietei din Laibach ca pretinde ca protoco-lele dietali se se compuna in amendoue limbele tierii (slovenesce si nemtiesce) findu ca trebuie se le asterna M. Sale Imperatului. Va se dica: regelui Ilariei se i se scrie nu numai iliresce ci si nemtiesce. Guvernulu constitutiunалу, neci intr'o tendintia de a sa, nu i-este iertatu a se ascunde la spatele monar-cului.

In politic'a mare cauta se ne ocu-pamu éra si de relatiunile diplomatice intre Austria si Prussia. Ministerial'a „Presse“ in nr. de ieri canta osana incercarii d'a apropiu casele reginte din amen-douce aceste state. Dens'a afirma ca: „impulsulu primu a purcesu de la Berolinu, trimitendu pe principele de corona alu Prusiei ca se cerceteze curtea de Viena. Cercetarea nu conditiuneza impacatiunea intre state, caei acest'a s'ar poté ajunge numai daca amendoue partile ar renunciu la veri ce influintia imperativa a supr'a mersului afaceriloru in Germani'a de sudu; totodata impacatiunea austro-

prusesca n'are se schimbe intru nemica relatiunea de amicitia de intre Austria si Francia.“

Cum de se face vorba tocma de amicitia Franciei si nu asisderea de a celor'a lalte? E invederatu, ceea ce cu cateva luni mai nainte numai se presu-punea, cumca intre Francia si Austria esiste o amicitia mai mare de catu comuna. Astu-feliu, pre candu Napoleone era tare in Europa, Austria si-lu avea pururia de inamicu. Acum candu abié mai e in stare a se sustiené insusi pre sine, Austria si l'a castigatu de amicu. Folositoria amicitia!

E invederatu mai departe cumca guvernulu din Viena nu-si pota luá ochii din afacerile Germaniei. Cum vine acest'a la socotela aceloru politici unguresci cari striga in spartulu gurei ca nu vreu neci o pedeca in calea desvoltarii unitatei natiunale nemtiesci.

In fine bate'n vedere afirmatiunea ca impacatiunea caseloru domnitorie nu conditiuneza impacatiunea intre state. Ce mai vorbe de claca de la ministerial'a!

Fie dens'a securu ca statele, daca numai guvernele loru vor fi spre siune adeverata a poporaloru, neci odata nu se vor certá. „Pacea — se dise pre nimeritu la Lausan'a — este interesulu poporaloru.“

In loculu certeloru confessiunali se introducemu emulatiunea nobila intre bisericile romanesci!

In vicariatulu romanu gr. cat. alu Fagarasiulu s'a tienutu unu sinodu strordinariu pentru a satisfac informatiuniloru ce le ceru parintele metropolitu, prin cunoscutulu cerculariu, despre agendele sinodului metropolitanu ce ar fi se se conchiame. Precum intielegemu din „Gaz. Trn.“ sinodulu vicariatulu s'a pronunciatu cumca afacerile acelu congresu au se fie: „Fipsarea statutulu organicu; una procedura pentru crimele si abaterile comise de clerici; regularea stolei preotiesci; administrarea fonduriloru bisericesci; unu codice bisericescu; dotarea preutiloru scl. si in fine ar dori ca sinodulu venitoriu se faca concessiuni pentru casetori'a preutiloru cari au devenitu veduvi, seu prin mortea consortei seu prin despartire, si in genere e necesitate d'a se sterge celibatul.“

Salutamu cu bucuria aceste otariri, cari, daca vor fi imitate si de cele lalte eparchii, precum ni magulesce speranti'a, atunci sunt destulu de eficaici a deschide o era noua amenduroru bisericeloru si natiunei romanesci; atunci despartirea natiunei in doue confessiuni a incetatu d'a mai fi unu reu caei va deveni unu bine. Se ne esplicamu despre prefacerea reului in bine.

Dise se alta data unu archipastoriu romanu ca nu Cristosu neci santii ne-au despartitu pre noi in uniti si neuniti, ci inimicii natiunaltatei romanesci. Asié este, inamiciloru li-a trebuitu o arma in contra natiunei si o cercara prin desbinare.

Romanii desbinati se luasera la certe confessiunali, cari li consumu o parte mare din activitatea loru, ce potea se fie aplicata pre bine aiurea intr'o lucrare natiunala folositoria. Archiereu nu inca-pea de archiereu, in aceea-si comuna se certau preotu cu preotu si invetiatoriu cu invetiatoriu. Ignoranti'a era impamentita, intunereculu mare, destulu de mare pentru ca romanii se nu véda intrigele si se nu intieléga cumca ei sunt por-

tati de nasu de catra inamiculu loru comunu, pentru case se bata insisi intre sine.

Lauda Domnului, se face lumina, Romanii intielegu ca certe confessiunale sunt unu reu ce ni-lu importara strainii, si carele-voeste nu numai interesulu natiunалу, dar si morala religiei, caei asemenea certe sunt fice ale fanatismului, si noi scimu pre bine ca nimene s'a pronunciatu in contra fanatismului cu o energia mai multa de catu Cristosu.

Arm'a, in care se taia copilulu ignorantu, e instrumentulu cu care maestrulu dibace sculptore dá forma reala ideii sale maretie.

Desbinarea nostra confessiunala, de unde era arma pe timpulu ignorantiei, acum in timpulu lumineloru trebuie se fie caus'a emulatiunei intru a face din natiunea romana o natiune de modelu, astu-feliu precum e idealulu unu capu ce se inspira de o inima romanesci.

Invetiatoriu si invetiatoriu, se nu se mai certe ci spuna unulu altuia carele cati invetiacei are, cum invetia, cum progresu? Ast'a fie rivalitatea intre voi.

Preotu si preotu, in locu de certa, de acum se se falésca numai cu moralitatea si cultur'a credinciosiloru sei. Ai cui sunt mai luminati?

Asié intielegemu otaririle de la Fagarasiu. Vreu nu numai statutulu organicu, dar si casetori'a preutiloru scl.

Daca biseric'a or. a capetatu statutulu organicu, cine se-lu denege celei gr. cat? Quod uni justum, alteri aequum.

La anulu apoi, biseric'a orientala va dice: Daca in biseric'a gr. cat. se concede casetori'a preutiloru, cine si cum se ni-o oprésca noua?

Astu-feliu se mergemu pururia, menandu apa unulu pe mor'a altuia, facendu indemana unulu altuia.

Astu-feliu, spre mani'a inamiciloru nostri, despartirea nostra in doue biserici va fi de acum unu motoru potinte spre luminarea si naintarea natiunei romanesci.

Modulu provisoriu de scriere

pentru publicarea analeloru si altoru lucrari ale societatei academice romane.

I.

Literele d, t, s nainte de i, perdu sunetulu propriu, schimbandu-se in sunetu accidentale.

Ele si in acestu casu se scriu fora cedile.

Unde aceste trei litere nainte de i si-consérva sunetulu propriu, caus'a fiindu ca i nu e originariu, se substitue prin e.

Pucinele exceptiuni se considera ca sporadice, era vorbele straine ca unele ce nu se supunu regulei luate din firea limbei romane.

II.

Pentru semnarea sunetulu propriu alu litereloru c si g nainte de e si i, se intrecalédia liter'a h.

III.

Duplicatiunea in cuvintele compuse prin prepositiuni se admite pretotindenia unde duplica limb'a latina.

Remanu neduplicate cuvintele ca: sumitere, aventare, ajutare, amenare, omorire etc.

Asemenea remanu neduplicate vorbe ca: atunci, afara, acestu etc.

Duplicatiunea lui l si altoru consonanti la mediloculu cuvinteloru, sa admite acolo, unde se duplica si'n limb'a latina.

S nascutu din x intre doue vocali inca se duplica; dar x nainte seu dupa consone se scrie

cu unu simplu s; d. e. desteritate etc; era in cuvinte straine seu de origine greca si inca nevulgarisate la noi, se consérva x.

Duplicatiunea la intonarea cuvinteloru nu se admite.

IV.

Cuvinte ca ghiacia, facia etc, se scriu cu c, era nu cu t.

In cuvinte ca putinfiosu, cuviintiosu etc. t suna ca c nainte de e seu i.

Lit. Z se admite in cuvinte straine, precum: zodiacu, zelu etc.

In terminatiuni ca lucredu, incredintiediu, etc. se admite di.

Literele y, ph, th, si, ch se admitu numai in cuvinte straine si nevulgarisate inca.

V.

Se admite intrebuintiarea semneloru acutu (^), greu (ˆ) si cerumfessu (ˆ):

1. Semnulu acutu se pune la verbe in infinitivu, precum: a laudá, a vedé, a audí etc; — si in imperfekte; d. e. laudá vedeá audí etc.

La substantivele prelungite, precum: domnia, socia etc. — In fine in cuvinte ca: légana, móra etc.

2. Semnulu gravu se pune la perfeptulu verbeloru; p. e. laudá, tacá, facá, audí etc.

Asemenea si in cuvinte ca parti, carti, bu-netati et.

3. Semnulu cercufessu se pune la sunetele nasali, precum: atátu, cátu, intáiu, calcáiu, capatáiu etc.

4. Apostrofulu se pune la a ca artichu, precum: man'a, mam'a etc.

Nota bene: Acestu modu de scriere s'a adoptatu in totale in siédinti'a din 13/25 sept. dupa ce elu in partile sale fu desbatutu ageru si seriosu in optu siédintie plenarie ale academiei.

Gavosdi'a, (c. Carasiu) 8 sept.

(Conferintie si reuniuni invetiatoresci)

Din multu stimat'a „Albina“ este cunoscutu ca delocu dupa reinfintiarea episcopiei nostre gr. or. d'in Caransebesiu, II. Sa parintele episcopu Ioane Popasu cum veni in mediloculu nostru, pre langa multe altele, introduse si in acésta eparchia „Conferintiele invetiatoresci“, denumindu dintre invetiatori, pentru 8 protopresviterate, 8 comisari, cari au avutu a conduce conferintiele. — In anulu acest'a tienuramu in Lugosiu a 4. conferintia, avendu de comisariu pre d. invet. din Ezerisiu Ioane Opra. Scopulu acestoru conferintie a fostu si este, in tote scolele nostre poporale a introduce modulu nou de propunere in uniformitate, cum au facutu si fratii nostri colegi din Transilvania, pe langa care si deprinderea in gramatic'a rom. cum ea mai usioru se se pota propune prunciloru in scola de toti invetiatorii.

In conferintiele anului acestuia mai multu s'a tratatu in prasse gramatic'a, esplicandu-se de catra d. comisariu si din candu in candu si de unii invetiatori. Manualulu de propunere este lucratu cu multa istetia si pre intielesu de II. Sa neobositulu nostru Archipastoriu d. Ioanu Popasu. Conferintiele s'au deschisu in 31, Augustu a. c. si au duratu patru dile, luandu parte la ele fora intrerumpere si rever. d. protop. G. Pesteanu, care la mai multe obiecte luate la des-batere ne-a ajutatu multu.

In conferintia din urma s'a desbatutu si despre cartile de propunere: Geografi'a, Istoria natur., a patriei etc. de la D. Z. Boiu, cari tote, in lips'a altor'a, numai pentru an. scol. 1870. le-a primitu conferintia de a le introduce in scola altcum le-a declarat unanimu de necorespunditorie pentru scolele nostre din caus'a ca, bucatile din ele, ce n'au nici unu interesu pentru noi, sunt pre lungi; si din contra cele, cari ne-ar interesá, sunt pre scurte; apoi stilulu asiá e de innaltu, catu deca vom se le pricepemu tote,

cesana ori Metropolitana. De nu ne vom ingriji noi de noi, altii nu multa si vor bate capulu. Fiindu in Lipov'a unii amici mi diceau ca din adunarea invetiatorilor se va alege nemica, ca din alte.

Inse nu va fi, dupa parerea lor, nemica deca vom concurge din tote partile, si intr'o intielegere armonica vom statore unu statutu, pentru a caruia compunere se se roge barbatii interesati de scola si sörtea invetiatoröscä.

Scoli! si erasi Scoli!! striga timpulu. Eri avendu norocire cu unu barbatu prö stimatu mi descoperi ca prin esperinti'a ce a facutu in unele parti in Ardealu, cu scölele am stä in trista stare. In multe parti strainii si inimicii nostri aduceu pre crestini la acelu crediamentu, ca deca se vor dechiarä se infintieze scöle comunale, nu vor mai plati ei pre invetiatori, fora numai statulu. Pre de alta parte dice ca de nu va fi asup'ra scöleloru o controla mai buna, nu vom face multu cu ele, cäci pre rondu töte vor veni in manile strainiloru.

Nu voescu a aduce esemple constatatorie disoloru acestor'a; lasu caror'a li sta in competitia se iee iniciativ'a si se cerceteze scölele si starea loru presinta.

Despre decurgerea inaugurarii reuniunei invetiatorösci din Lipov'a credu ca se va reportä din partea competitiloru, alegendu-se foi'a Albin'a pentru publicare. Pana atunci fie-mi iertatu a aduce la cunoscintia, ca invetiatorii din tractulu Lipovei se potu bucurä avendu in fruntea loru pe Rvrndissimulu D. Protopopu Ioane Tieranu, spriginulu unoru intieleginti din locu precum a Sp. D. Georgiu Fogarasiu, a Dloru Georgiu Cojocariu, Davidu P. Simonu, Georgiu Serbu, Georgiu Ratiu si altii cari s'au dechiaratu de membri fondatori. In fine töta onörea onör. D. Vasiliu Stanescu adv. in Aradu carele a lucratu la indreptarea statutelorü scl. pe carele reuniunea l'au alesu de vicepresedinte.

Nu potu se nu amintescu ca invetiatorii, pre Dlu Protopopu l'au onoratu cu unu conductu de factii, cu musica, tienendu-i cuventari inv. din locu N. Tuducescu si Dnulu advocatu V. Stanescu. Dupa conductu comerciantele D. T. Simonu au arangiatu o cina, carea a duratu pana la 1 öra. Insuffetire mare, bucuria generale, preoti nu au fostu, de catu numai D. Protopopu. Se dee Dumnedieu ca in totu tractulu se se infintieze reuniuni fondatiunale catu mai curendu. †. †.

De langa Oltu, septembrie.

(*Representanti'a districtuala a Fagarasiului*) tienü in 14 l. c. siedintiele trilonarie. La ordinea dilei a fostu publicarea mai multoru legi santiunate, intre cari legea pentru conscrierea poporulu. A sup'ra acesteia se nascu io desbatere, cäci unii membri doriau a se face in conscriere si o rubrica pentru nationalitatea celoru conscrisi. Dar asta dorintia nu se primu, pentru cuventulu ca nimenea nu cunöscie intentiunea on. ministeriu, si chiar de s'ar adauge acea rubrica, on. ministeriu o va poté sterge. Se publicä santiunarea statutulu organicu alu bisericiei romane gr. or.; nisce statute pentru cei ce intreprindu o cale ferata cu cai; nisce indrumari pentru prasirea unoi soiu mai bunu de vite; o cercere de la o societate de asigurare din Clusiu, ca comitetulu se medilocesca asecurarea banurilor orfanali; apoi se alése o comisiune pentru preliminarea bugetulu pre anulu 1870 pentru oficialii politici. Cu acést'a se incheia siedinti'a la 12 öre, era d. adv. Puscariu ii rogä pe membri a se adunä numerosi in siedinti'a de dupa prandiu, cäci are se face nisce interpelatiuni (alu caror'a obiectu era dejä cunoscutu tuturor'a.)

La 5 öre dupa prandiu se deschide siedinti'a. Abia erau de fatia trei membri. Ast'a me duse la presupunerea ca döra unii membri vinu la congregatiune numai pentru petrecerea la prandiulu capitanulu, dupa carele o tulescu la sanetös'a. Dupa multa asceptare, cu provocari si recerari succese a recrutä 38 de membri. Referä comisiunea bugetaria: salariile oficialiloru s'au urcatu mai casi ale celor'a din Ungari'a. N'avemu nemica in contra, numai ca apoi muniticipulu nostru se nu imite pre Ungari'a si intr' altele d. e. dandu posturi de juristi si unoru ömeni cari in vieti'a loru n'au mirosatu jurisprudentia si celor'a de cari telhariloru neci li pësa ci, cum fu de curundu in Ungari'a de sus,

o banda de gefutori merse cu cutezanti'a pana a-si publicä program'a de activitate.

D. Puscariu interpelä in caus'a jüdelui Popu-Grideanu, fostu deputatu transilvanu in diet'a ung., carele in tractulu seu a comisu fapte multe necuviincioöse. Cu 18 voturi, contra aloru 17, se otari transpunerea lui Grideanu. Dsa totusi, desä vinovatu, avü fruntea a replicä ca votarea n'a decursu bine.

Alu doile punctu din interpelatiune fu caus'a speselorü cu zidirea casei comunale in Branu. Socöta nu s'a datu. Din respunsuri nu poturamu intielege ca ce s'a otaritu in acést'a privintia.

Alu treile punctu, cum in comun'a Bramu, postulu de notariu s'a datu celui mai putienu calificatu din concurinti? S'a respuusu c'a fostu alesu cu un- animitate. Voiu descrie casulu daca n'ati primitu anca incunosöintiare. (Am primitu, dar in fati'a legii de presa nu ni dedea garantia destula ca s'o potemu publicä. Red.) Z.

Almasiu (fruntari'a militara) Septemb.

(*Cumintielegu unii preoti statutulu organicu.*) Voiu se aducu la cunoscintia o. publicu despre statutulu organicu cum l'intielege d. parohu G. N. din comun'a Lapusnicu, care e, de nu me insielu, parochi'a cea mai de frunte in regimentu.

Numitulu preotu capetandu epistol'a pastoralä archieröscä si instructiunea, destulu de chiara, de la protopopu, le-a cititu in sant'a bisericä in fati'a unoi poporu förte numerosu, si dupa finirea cetirei, incepü a o splicä poporulu in urmatoriulu chipu: „Iubitiloru mei crestini! In acést'a pastoralä ni poruncesce cinstitulu consistoriu, ca de acum nainte avemu a depune cheltuelile pentru sinodulu si comitetulu parohialu, pana la celu mitropolitanu, — asié-dara ca se plinimu dorinti'a mai nalta, bine voiöscä dd. epitropi si alesii comunali a reinané aici de a subscrie acést'a pastoralä cumca se invoiescu a depune cheltuelile pentru aceste cereri.“ (Densulu li puse nainte pastoral'a cea tiparita spre subscriere, nu era vorba despre introducerea conscrierii.) Candu veni actulu subscrierii, ömenii nostri se retrasera cu intrebarea: „Domnule parinte! Ne rogämu a ni desluci chiar cate spese vom avé a depune pentru acele sinöde, si candu? S. Sa respuuse: „Nu mi-e cunoscutu.“ Acum ömenii o luara pe talpa, cäci sub asié feliu de conditiuni nu se invoiescu. Éca sciinti'a preotulu care nu ié a mana o carte séu unu diariu spre cetire.

Acestu casu se aretä, de catra intielegatorulu D. preotu, Dlu protopresviteru districtualu, de unde cu nerabdare se ascépta resultatulu.

Nu e rusine a nu sci, pre catu e rusine a nu invetiä. Cei ce nu precepu statutulu, nu se sfiöscä a intrebä si li se va spune.

Petru-Vasila (regimentulu serb. ban.) sept.

(*Limb'a romanöscä si nemtiöscä.*) In nr. 73 doui petruvaseni invinuescu parochi'a ca nu scrie romanöscie catra comandantele statiunei carele e romanulu locutieninte supr. Georgiu Ciobanu.

La acést'a facu modest'a mea intrebare: Öre acei doui petruvaseni, ca ocarmuitori comunei, scri'sau veri odata romanöscie catra parochia de candu s'a publicatu la compania cä'avemu dreptu a scrie romanöscie? Nici candu! Si de ce? ca d'abié sciu ceva ceti' cu litere, era de preceputu förte putienu din gazeta romanöscä.

Parochi'a a scrisu si romanöscie catra compania, inse ori nu capetä respuusu defeliu, ori i se respundea nemtiöscie. Éta aci Vi alaturu in originalu unu respuusu oficialu de la romanulu Ciobanu, e scrisu cu propri'a mana nemtiöscie era nu romanöscie.

Acele siruri din corespundintia n'au purcesu din pen'ä propria a celoru doui petruvaseni, fiindu ca ocarmuirea presenta a comunei asiä de bine precepe romanöscä, in catu daca are lipsa de o compunere romanöscä catu de simpla, ié lumea in capu si cersiesce. Josu cu masc'a!

Petru Murgu mp. preotu.

Oraviti'a, 18 sept. 1869.

(*Staba politia.*) Luni in 13 sept. dupa médiadi pe la 5 öre s'a aprinsu stalulu parochiului catolicu, apoi a arsu scöla, 7 case si alte zidiri laterale.

Ajutoriu numai atunci a sositu, dupa cä

plebani'a a arsu de totu, cäci abia este orasiu mai slabu de politia de catu Oraviti'a montana.

Nici la o casa nu a fostu bute cu apa, cu atat'a mai putienu alte instruminte de a stinge foculu. S'a aretatu din partea orasieniloru nemtiöscie mai mare indignatiune asup'ra bireului primariu de aci Maly, pentru carele diregatori'a nu e chiamare, ci poté mai multu ocupatiune, ca se nu siéda tocma a nemici'a séu poté o statiune de pensiune, pentru ca are pretenu pe Chesariulu din Lugosiu.

Asié-i cu töte, casi cu politia.

Inse in Carasiu, acei diregatori au privilegiu, cari se tienu de partid'a politica.

S'au fucutu observatiuni favorabile in publicu pentru presiedintele tribunalulu Paphazy, carele a fostu delocu in fëti'a periculu si cu ingrigirea si fapta sa a scapatu döue case de focu, si orasiulu de primejdia mai mare, asemenea a primitu publiculu cu bucuria activitatea unoru membri de la tribunalu in mediloculu periculuului.

A. B.

Cartile scolastice.

(*Respuusu la articulu resp. din Albin'a N. 69.*)

(Incheiare)

Nu, Dle corespundinte! nu concursele ne vor duce la fericire, ci aceia, pre cari Dta insuti i-ai numitu alu doile factore in scöla, era eu ii numescu celu d'antäiu: *inpetiatorii!* Se ne ingrigimu a radica pre invetiatorii nostri din trépta 'n trépta pe scar'a culturei, a umanitati, a moralulu, si atunci concurinti'a cartiloru scolastice va urmä de sine ca o consecintia naturale, ca unu fruptu crescutu si maturisatu de timpu.

Mai grea inse, de catu acus'a pentru lips'a concurselorü, este invinuirea aceea, ca *s'ar recomendä si introduce prin scölele nöstre carti necensurate* in comisuni de barbati competinti. Ea invölve in sine incus'a, ca Inspectoratulü scolasticu supremu este usiorelu, partinitoriu, nepasatoriu pentru instructiunea si crescerea tinerimei, trantesce cu volnicia pe mesele scöleloru ori-ce maculatura de scriere protegiata fara cercetare, fara alegere, — cu unu cuventu nu este la inaltimea chiamäri se! Lasu se recugete corespundintele insusi intr'o öra mai linisita asup'ra acestei invinui; eu era me marginescu numai pe langa aceea, ce me privesce pre mine, sperandu, ca si din acést'a se va vedé, in câtu incusele de susu au vre unu temeu reale séu nu. Spre scopulu acest'a inse nu voi vorbi eu: vorbësca faptele! *La anulu 1862*, candu dupa o miscare mai agera a spiriteloru, cu deosebire dupa infintierea Asociatiunei transilvane era la ordinea dilei *ortografi'a romäna* cu alfabetulu si töte, câte se tinu de dens'a prin scölele nöstre romäne gr. or. era in usu unu Abecedariu dupa metodu silabisarei, tiparitu partea cea mai mare cu alfabetulu cirilicu mai vechiu si mai nou. Deci simtindu-se atunci indoita trebuinti'a, de a se compune unu Abecedariu dupa metodu foneticu si legograficu, carele totdeodata se pregatësca si introducerea alfabetulu latinu, fiindu din intemplanie tocmai eu profesore de limb'a materna la departimentulu pedagogicu alu Institutulu archidiececeanu, mi s'a facutu mie provocarea verbale, a elaborä, unu proiectu de atare Abecedariu, pentru care staruä in modu nerestibile vöcea timpulu. Urmandu acestei invatiuni, am facutu ceea-ce am potutu, si Abecedariulu, *dupa ce a trecut mai antäiu prin revisiunea unei comisiuni* conchiamate spre acestu scopu, s'a pusu sub tipariu si apoi s'a recomandatü invetiatoriloru acelor'a, cari potendu-se imprietini cu metodu lui, vor voi se invetie cetirea si scrierea dupa elu, ér pentru ceilalti s'a lasatu in valöre Abecedariulu celu vechiu. Éta antaiulu meu monopolu! De atunci Abecedariulu acést'a, pe langa töte defectele lui, indreptandu-se cu incetulu tocmai cu ajutorulu invetiatoriloru, cu cari necurmatu amu fostu si sum in legatura, a trecut prin 8 editiuni si este introdusu, incätu sciu, in multe scöle, nu pentru ca e recomandatü de susu séu pentru ca e proprietatea tipografiei archidiececane, ci dupa insasi firea lucrulu, aretandu-se metodu legograficu si foneticu mai practicü decätu alu „slovenirei“ si silabisarei; cäci pe candu treceau luni, ba döri si ani, pana candu dupa cest'a ajungea elevulu la cetire, pe atunci dupa cel'a invetiatori câtu de câtu abili in 6—8 septemäni aducea pre elevii lorü si se cetësca si se scria, dupacum despre acést'a m'am convinsu prin propri'a-mi intuitiune. —

Dreptu carte de cetire va fi sciundu si corespundintele, ca si mine, ca se intrebuintä prin scölele nöstre inca din vechime numai Ciaslovulu. Cumca acela ca carte de rogaciuni implinesce missiunea sea, nu tragu lu indoieä: dar ca carte de cetire pentru invetiarea limbei cu etimologia, sintassa, ortografia etc. va fi sciundu si corespundintele, ca nu se potrivescä nici de câtu, — tacendu de punctulu de vedere religiösu. Acést'a o cunoscea pré bine si Inspectoratulü supremu, carele si in Instructiunea diu anulu 1862 (Pag. 31.) enuoiä parerea sea de reu pentru lips'a unei carti de lectura. Deci ce era mai naturale, da câtu a me cugetä la elaborarea unei asemenea carti totu eu, carele compusesem Abecedariulu si carele poteamu scri mai bine, cum ar fi a se aduce cartea de lectura in legatura cu Abecedariulu, ca o continuare graduata a acestuiä. De aceea amu primitu bucurösu impulsulu, ca si la Abecedariu, nu oficiosu, in scrisu, ci simpleminte orale, a me încercä la elaborarea unei asemenea carti, cu atat'a mai vertosu, cäci acést'a trebuia se o privescu öre-cum ca o *indetorire morale*. Am facutu de nou ce am potutu; dar directiunea tipografiei n'a voitü a tipari manuscriptulu pe spesele sele, ci m'a inviatu a-lu tipari pe spesele mele. Astfelu urmandu, m'am rogatu apoi de ven. Consistoriu archidiececeanu, ca se binevoiöscä a luä cartea la censurare, si deca o va afä corespundiatöre, a o recomandä. Acést'a *dupa censurare* din partea ven. Consistoriu archidiececeanu, s'a si intemplatü, precum am fostu inscintiatu prin harthi'a oficioä. De atunci cartea este desu intrebuintiata in scölele elementari si principali, — din caus'a monopolulu, carele nu exista, séu pentruca are döri' si ea vre o parte séu barem vre o particeia buna, — judece cei competinti. Éta alu doilea monopolu alu meu! In fine, ca se dau *töta geneasa* acestorü carti, desele provocari ale invetiatorilorü, ca se continuu opulu inceputu si se edau o carte de lectura pentru elevii mai maturi, cari foloseau ca carte de cetire „*Invetiati oriulu si poporulu*“, m'au indemnatu cu atat'a mai vertosu a continua lucrulu meu, cäci numai asiä poteamu dice, ca am facutu unu ce intregu, si cäci la acést'a me angajasem inca tiparindu partea antäia, precum dovedesce prefaci'a aceleia. Pe candu partea acést'a a döu'a era sub tescu, nu sub protectiune, nici monopolu, nici cu eclatu, ci pe spesele mele si pe raspunderea mea in puterea libertätiei ficäru, de a scrie si edä carti, si in liniscea unei modeste vieti invetiatorösci, pe atunci Inspectoratulü supremu, *luandu cunoscintia speciale* despre planulu, cuprinsulu, materi'a si form'a ei, s'a creditu indemnatu a me invitä, ca se edau cartea nu ca un'a, dupa cum era planulu primitivu, ci ca patru carticele, dintre cari cea d'antäiu se romäna carte de cetire in intielesu strinsu pentru clasele superiöre, a döu'a se cuprinda eleminte séu liniaminte geografice, a trei'a istorice, a pat'ä istorico-naturali si fisicali. Eu din punctu de vedere formale numai cu greu m'am potutu decide a face schimbarea acést'a, ér cu privintia la materialu m'am invoitu cu atat'a mai vertosu, cu câtu mai multu s'a intaritu in mine convictiunea, ca scöla populare nu are chiamarea a predä sciintie sistematice, ci trebuie se se multümësca a inpartasi momintele cele mai de frunte ale acelorä intr' unu modu practicü, usioru de intielesu si de tinutu in minte. Si asiä s'au tiparitu aceste carticele pana'n fine, si *dupa ce s'au revediatu* de Inspectoratulü supremu, acela in concutulü seu zelu s'a vediatu indemnatu a recomandä aceste carticele; spre introducere in scölele nöstre, pana candu se vor afä altele mai corespundiatöre, si astfel le a pusu pe mesele conferintieloru invetiatorösci, ca acele se le ie la cunoscintia. Eu credu, ca prin acést'a nu numai nu se eschide séu se opresce, ci tocmai din contra se provöca discuterea si recensarea lorü. Conferintiele invetiatorösci, ca totu atäte comisiuni recensatöre, au totu dreptulu a le critisä, a le reprobü, séu cu motive pedagogico-didacticali chiar si a remonsträ contra introducerei lorü prin scöle, deca le vor afä necorespondiatöre. Éta dar si alu treile „monopolu“ alu meu!

Din töte acestea resulta:

1. *Cä cartile edate de mine nu sunt monopolu*, cäci nu eschidu alte carti nici edate nici edande;

2. *Cä cartile edate de mine nu sunt introduse prin scöle fara revisiune*, ci sunt revediate, ca töte celelalte, de organulu compe-

tinte actuale, afara de care eu de presinte altulu nu cunosc; căci Senatul scolastic, prevediutu in Statutul Congresului §. 122—131, proiectatu tecnai de acestu Inspectoratu supremu retrogradu si nedrept (?) intra in vietia numai de la Domineca Tomei 1870. Atunci mi-voiu cunoșce cu detorinta' fati'a cu densulu. Deca ar fi, ca se se scoța din scolele nostre tote cartile nerevedite in comisiuni etc., atunci trebuie se scia si corespundintele, ca nu ar remane dor nici un'a.

Concluziunea, ce urmaza din tote acestea cu privire la corespundintele „Albinei,” si-o pote face ori si cine: eu o lasu in judecat'a publicului si nu me facu judecatoriu in caus'a mea.

In fine ar mai fi a se dice unu cuventu despre improvisat'a critica, ce face corespundintele asupr'a cartilor mele, in cari dice ca a aflatu multe neconveniente atatu materiali, catu si formali. Eu nici candu n'am evitat'u o critica reale, obiectiva, ci din contra totdeun'a o am reclamatu, — dovoda prefetiele respective si corespundintele mele cu conferintie si invetiatori singuratici! — si indegetarile lor le am consideratu cu conscintiositate; dar ca se se aduca o critica atatu de scurta si condamnatoare asupr'a unei carti, carea corespundintele dor nici o a cetitu, ci o cunoșce numai din povestirile amicului seu, la acosta ca unulu, care mai bine de unu dieceniu sum totu in scola si care nu m'amu rusinat'u, a me pogori de doue ori in vietia mea de pe catedra professorale pe bancele scolaresci, spre a invetiati, — in adeveru nu m'am acceptatu. Si eu sum convinsu, ca o carte este capace de continua perfectiunare, fara de a ajunge vreodata idealulu perfectiunii, si de aceea cu multemita primescu ori-ce indegetare la perfectiunarea unei scrieri, dar de la ori-ce critica ceru, ca ea se intre in speciulu si se dovedesca din punctu in punctu ceea-ce sustiene. Astfelu de invinutri inse, ca cartea mea cuprinde partea cea mai mare materialu germanu tradusu in romanesce etc., sum constrinsu a le reiept'a simpleminte ca nisce superficialitati, cari dovedescu, catu de reu a vediatu corespundintele prin ochilarii amicului seu. Amu folositu negresitu si literatur'a germana cea atatu de copioasa in scrieri pedagogice didactice, dar pretindeni am lucratu cu prejudecare, cu privire continua la impregiurările si trebuintiele nostre. Deca cu acosta am comis unu peccatu, apoi corespundintele se nu radice potra numai a supr'a mea, ci si a supr'a lui Munteanu, Pumnulu s. a., cu cari bucurosu voiu se fiu de unu eresu. Pote prin retacerea numelor autorilor germani, de la cari am luat cutare piesa, poteam se producu in amicu corespundinteli credintia, ca sum de totu originale; dar pe contulu adeverului a-mi face renume nu voiescu. Inse despre acosta nu este loculu a vorbi aici in meritum.

Acestea de asta data la tractatulu „cartile scolastice.” Si incheiandu assignezu pro corespundintele, ca deca pentru dilucidarea acestui obiectu va voi se continue discussiunea pe calea publicistica, totdeun'a cu fruntea serina voiu radica manusi'a unei lupte oneste, destinate a servi cauzi. Er deca cum-va motivele Dsle la publicarea acelu tractatu ar fi fostu motive personali, cari nu voiu se le presupunu, atunci cuventulu acosta din partea mea este celu din din urma in acosta cauza.

Z. Boiu.

Bucuresti, in 9 21 sept.

(Societatea academica) pasiesce cu pasi resoluti spre a-si incheia activitatea de estimpu cu rezultatu catu mai folositoriu. Pentru domineca in 14 l. c. este defipta o sedintia plenaria publica in carea dlu Papiu va tienē discursulu seu de receptiune, era dlu Baritiu i va responde in numele academiei. Acestu discursu alu dlui Papiu a fostu degiat obiectu alu unei discussiuni seriose intr'o sedintia, asemenea si responsulu. Este cunoscutu ca si un'a si alta lucrare se ocupa de vietia si aptivitatea fericitului G. Sincai, o tema pre catu de marētia, pre atata de interesanta, si a careia tractare si prelucrare — potu dice, ca este calificata a electrisa si incanta natiunea intr'ega. Din aceste lucrari se va vedē chiar, ca de pre unu tablou viu, cum s'a desceptatu natiunea romana din letargiculu somnu de multi secli, si cari i-a fostu sentimintele si

esperintiele in momintele desceptarii! — Discursulu dlui Papiu este forte lungu, este unu opu vastu, dar se va tienē prescurtat'u, se va publica inse in totu cuprinsulu seu si va fi mai vertosu in multele sale citate, o lectura de celu mai mare interesu pentru fia-care romanu bine sentitoriu.

Discursurile celor lalti doi membri de anu alesi, anume a dlui Cogalniceanu si dlui Sionu, se vor amenā pentru sesiunea viitorulu anu, fiindu ca responsurile la ele nu se potura termina.

Intr'aceea societatea mai inainta si cu ortografi'a; dar marturisescu, ca dupa cate audiu despre aceste debateri, mi se pare, ca ele nu vor avē rezultatu, ce-lu doriamu si speramu de la inceputu. Se suna ca unele cestiu ni s'ar fi decisu — nu prin maioritate si argumente, ci dupa influintia de autoritate a unoru membri. Asi anume se se fia primitu duplicarea consoantiloru nu numai la compusetiuni, ci si la medilocu, „more latino“, o mesura, ce face imposibile o scriere corecta fora a sci bine limb'a latina; unu inconvenientu catu se pote de mare. Asemenea se se fia primitu intrebuintiarea literelor x si y in tote cuvintele luate de la straini si alte asemenea. Dar societatea dupa ce nu s'a potutu emancipa de influentie personali, crede a paralisa reulu prin aceea, ca respica de adreptulu cumca acosta metoda de scriere este numai pentru sine, adeca pentru afacerile si publicarile sale, de aci in colo lasa carturarilor libera alegere si primire.

Desbaterile a supra ortografieii inca nu sunt terminate; mai sunt adeca cate-va pucine, dar totu grele cestiu ni de regulatu. Preste totu potu se vi spunu, ca semnele s'au incungiatu, tocmai cum le incungia „Albina“ si nici intru altele, afara de duplicatiuni, ortografi'a acosta a Academiei nu va diferi multu de ortografi'a de astadi a Albinei.

Sedintia ultima se va tienē luni in 15 sept. era de marti in colo membrii din straine-tate vor incepe a paresi capital'a Romaniei.

Din Gramatic'a premiata a dlui Cipariu a esitu de sub tipariu 12 cole, adeca partea I. analitica; cea lalta va esi pana pre la inceputulu lui Noemvre. Multi se pregatescu a lua acestu opu la o critica agera si serioasa; foi'a Bucovinei inse credu ca va publica cea d'antau critica si va face atinte la nrii ei cei mai de aproape.

Membrii nuoi credu ca asta data nu va alege societatea, celu pucinu ordenari nu, ci dora unii onorari si unii corespundinti.

Societatea ac. tiene in tota diu'a sedintie, chiar si domineca si in serbatori, fiindu ca numai astfelu crede ca-si va pote termina agendele necesarie.

Bucuresti in 10 22 sept.

(Apelu la conscintia publica si la capii partitoru) Senatul Romaniei se inchise alalta ieri, pana se apuce a se desfasiura bine. Elementele din cari este elu compusu asta-data, sunt atatu de curiose si diverginti, in catu numai bunulu Ddieu pote se scia, daca vre-unulu prevalēza, si care, si ce felu este acela. Scurta lui sesiune extraordinaria o implinira lucrarile verificatorie de titluri, disputele dlui Nic. Ionescu cu Ministrii, anume cu Cogalniceanulu de la interne si cu Golesculu de la finantie, si — cateva pucine, ne-nsemnate si rapedi votari legelative.

Cine va lua a mana stenografele acestei sesiuni si le va frundiari de la prim'a pana la ultim'a pagina, va vedē ca celu pucinu doue din trei parti a le timpului si activitatei acestei sesiuni de 15 zile se vinu discursurilor si interpelatiunilor seu adeveratu dicendu — certelor suslaudatulu d. Ionescu. Acestu mare, dibace si prasuavu oratore, ar fi celu mai mare in Romania intr'ega, daca elu n'ar avē doue escese pre batatorie la ochi, unulu — d'a vorbi la tote cestiu ni de trei ori mai multu, de catu ce merita ele, si altulu — d'a cantā pre adese nodu in papura. Sunt, pre cum vedeti, slabitiunile tuturor omenilor de opisiune din principiu, de opositiune, cum se dice, „cu totu pretiulu.“

Peste totu acosta politica seu metoda nefericita, este astadi unu peccatu greu alu Romaniei, seu adeca alu personeloru de frunte ale ei. De aci provine, ca tota opositiunea, atatu cea radicala si democratica, catu si cea boieresca si

reactionara, nu-si bate capulu de felu cu avantagiile, cu binele situatiunei presinte; par' ca n'ar avē ochi si pricepere pentru alta de catu pentru slabitiunile si gresielele omenilor de la guvern! Si totu acosta este caus'a ca — publiculu intregu, desperatu d'a mai pote accepta apropiarea catra olalta si impacarea celor mai buni si mai zelosi de prin tote partitele, cu o resignatiune condamnabila, cu unu felu de fatalismu turcescu se pregatesce la unu ministeriu Jonu Ghica! Sciti, ce va se dica unu ministeriu Jonu Ghica? Va se dica in trei cuvinte: Unu ministeriu alu lui *Andrássy-Beust* in *Romania libera*! si sciti ce va se dica o Romania libera c'unu astfelu de ministeriu? Acea ce se dice unguresce „*feru de lemn*!“

Eca, unde duce spiritulu passionatu de partita! Dar sciti ce mai este caus'a? Este ca — totu barbatii de spiritu si curagiu s'au inrolati si ingagiatu prin partite, si in foculu celu mare alu luptei lor contra presintelui nemultiamitoriu, au perdutu cu totulu din vedere busola adeverului si interesulu celu mare, *patriotismulu*! Nesmintitu ca ei acum cu partitele impreuna, alu carora impulsu nu este tocmai moral'a, mergu oblu calea patimei pona vor da cu capulu d'unu parete petrosu, atunci apoi si-vor veni in ori; — numai de n'ar fi pre tardu, de nu si-ar sparge capetele si n'ar periclitu natiunea!

Tienu ca am totu cuventulu a scrie astfelu, ca cu cea mai buna conscintia potu se afirmu, ca politic'a ce o urma domnii de prin partite nu corespunde dorintiei si interesulu publiculu celu mare. Acestu publicu, dupa natur'a lui, este mai pucinu egoistu si mai multu patrioticu, si daca si nu pricepe, dar sente multu mai bine greutatea situatiunei, de catu cei insgebati in inversiunata lupta de partita, si scie apretiu multu mai bine adeveratele talente si virtuti. Daca deci acestu publicu este atrasu ca de unu farmecu de zelulu si probitatea morala si natiunale a unui *Brateanulu*, totu astfelu, seu si mai multu crede in capacitatea cea nalta si in *romanismulu celu necontestabilu* alu unui *Cogalniceanulu*, si deplange nefericirea, ca ei nu se potu impaca si uni, si condamna furi'a cu care se lupta partitele lor un'a contra alteia; acosta cu atatu mai multu, ca publiculu celu mare incepe a crede, ca — caus'a neintelegerii si a contrastulu peste totu nu este atata la ei, catu mai vertosu la partitele lor.

Ar fi o consolatiune de mare pretiu, daca acelu mare publicu ar pote crede, ca domnitoriulu vede si pricepe aceste miscari si scie se le destinga motivele si caracterulu. Voiu se dice, ca de candu cu disolverea camerei trecute si nouele alegeri, publiculu nu mai are date, dovedi, cumca Msa petrece cu ochiu desceptu si netulburatu tote cele ce se intempla, si eu nu pregetu a pronuncia, ca dlu *Cogalniceanu* chiar ar fi detoriu siesi, Domnitoriulu si patriei, a face se intre aci lumina, multa, destula lumina.

Nu pote se fia bine si iertatu, ca Romanii macar numai pe o di se-si perda credintia si sperantia in Domnitoriulu lor pe care-lu alēsera cu atata entusiasm si resignatiune. Se bagati bine de sema, voi cei de la putere, ca astadi *romanimeu tota suferu si patimesce pentru alegerea lui Carolu de Hohenzollern*; se studiati deci cu tota seriozitatea consecintiele si apoi se vi pricepeti detorinta' si marea responsabilitate fatia de natiune!

Am inceputu cu senatulu, acestu corpu legiutoriu, carele ar fi se fia faptorulu de frunte in vietia de statu; revinu erasi la densulu pentru a constatā si din cele amintite, ca — nu corespunde mentiunei sale; elu nu este in stare d'a corege si d'a conduce pe ceia lalti faptoru; n'a implinitu acosta chiaru nici o data de candu esiste; natur'a compusetiunei sale nu da sperantia d'a acceptat acosta nici in viitoriu: va se dica elu este o institutiune de *prisosu*; era privindu la principiele de egalitate intre cetatieni si de reciprocitate intre organismii statulu, cari principie prin existintia lui sunt chiar paralisate, elu este si periculosu, incurca si ingreuna vietia de statu, in locu d'a o limpedi si usiura. Se vedeti in realitate si practic'a: elu are vr'o trei-patru personalitati conducatorie, dar fora nici unu nescu de principiu intre sine, buna ora are pe unu *Jonu Ghica*, *Tellu*, *Costaforu*, *N. Ionescu*; fia carele din acestia are cate o cōda mai scurta seu mai lunga care-i urma orbisii;

abiē cam a trei'a parte din membrii senatulu; apartinu strinsu guvernulu. Acum tota vietia constitutinala, pacea, liniscea, desvoltarea si intarirea patriei depinde de la dispositiunile momentani ale acelor capi, nelegati intre sine prin vr'unu programu moralu si patrioticu, comunu, dintre cari catra acosta singuru numai *Tellu* este capabilu de idei natiunali mai nalte! Si camera deputatiloru, carea ori cum privata are eleminte multu mai omogene si mai solide, prin acestu senatu mai multu va fi impededata, de catu spriginita in activitatea sa.

Este prin urmare necesitatea evidinte si tocmai atatu de invederata urgentia de a *reformā*, seu si mai bine a desfiintia acestu organu de statu, carele este unu adeveratu *osu mortu* in corpulu natiunale.

Facu apelu in acosta privintia la toti barbatii adeveratu inteliginti si patrioti de la palatu pana la satu!

De la Ministeriulu actualu n'are se accepte nimenea nici o reforma mare si folositoria. Elementele lui sunt cele mai eterogene; anomaliele in sinulu lui colosale! *D. Ghica* ministru-presedintele, n'are inima si pricepere pentru caus'a natiunaltatei romane; *Cretiescu* de la culte si instructiunea publica, si *Boerescu* de la justitia, omeni din poporu, n'au sentiu pentru poporu: *Manu* de la resbelu, este unu omu si unu soldatu, despre carele nu scii ce se mai dici; *A. Golescu* de la finantie este probu, dar reu informatu, sedusu, in momentu pre multu de Ghica; — remane *Cogalniceanulu* in capicitate, activitate si energia neintrecutu de nimenea in tiēra, dar temutu de toti, iubitu de — mai nimenea, si totusi stimatu de multi! Inse *Cogalniceanulu nu este cu potintia ca se remana multu in consoriulu seu de astadi*; elu este uniculu romanu resolutu, dar finu si precautu in Ministeriu, inim'a si talentulu seu nu potu se fia multumite cu condit'a si cu rezultatele activitatei acestui ministeriu.

Dar rosii, partia Rosetti Brateana — nu facu dupa mine bine, ca isbescu intr'ensulu cu atata atrocitate; dlu *Cogalniceanu* in lupt'a sa ar trebui spriginitu contra colegiloru sei si astfelu prin midilōce fine psihice — atrasu in partea celor'a ce se numescu democrati, cu cari elu in totu casulu multu simpatisēza. Rosii ar trebui se recugete, ca in situatiunea de astadi a diplomatiei europene, ei, si mai vertosu primii capi ai loru sunt — *imposibili*, si ca prin urmare influintia loru, de care romanismulu are pre mare lipsa, ar trebui se-si caute alte medilōce si canale. Dar dumeloru sunt orbiti de patima nu mai pucinu, de catu cele lalte partite, si reaumandu cauta se dicu si asta data, cum am mai disu de repetite ori la alte ocaziuni, ca nefericirea Romaniei si prin trens'a a natiunei romane in generalu e, ca-i *lipsescu barbatii geniali*, energiosi, desinteresati si devotati numai binelui publicu, cari barbatii prin aceste virtuti se impuna clicelor si factiuniloru egoistice si pasionate, se se destaca de catra ele si se compuna o noua partita adeveratu natiunale, din elementele cele nestricate, cele cu trupu, cu sufletu si cu avere devotate cauzi comune, cari eleminte prin condit'a loru cea pura morala se conduce si inspire ele pe capi in locu d'a fi ele conduse si amagite de capi. Spre acestu scopu firescu s'ar recere mai anteu de tote unu *barbatu in tota privintia mare*, mare la minte si scintia, mare in caracteru si curagiu, mare in rabdare si activitate inse, — „*Dōmne, omu nu am!*“

Publicatiune.

Dreptulu de regale a comunelor, fōste libertine, *Czebea*, si *Risca* (in cottulu Zarandu) care este proprietatea loru eschisiva — se va esarendā pe calea licitatiunei publice, pe terninu de 3 ani, continuative, in 18 octobru anulu curente 1869. dem. la 9 ore in localitatea oficiala a subscribului; conditiunile de licitatiuni se potu privi totu deuna in orele oficiali, oferte sensale asemenea se primescu. Ce prin acosta se face publicaminte cunoscutu.

Datu in *Baia de Crisiu* 23 sept. 1869.

Teodoru Pop, m. p.

(1—3)

jude de cercu.